

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [<http://www.risaleonline.com/soru-cevap/vehhabilik>]

[Mezhebler](#)

Soru

Vehhabilik

Vehhabilik hakkında bilgi verebilir misiniz? Bediüzzaman Hazretleri'nin bu konuda beyanları var mı?

Cevap

Hanbeli mezhebinden olan İbn Teymiye, (1263/1328) yılları arasında yaşamıŐtır. Kendisinin selef mezhebinden olduğunu iddia ediyor, ehli-sünnete bazı yönlerden itiraz ediyordu. İbn Teymiye ehl-i sünnet alimleri tarafından kendi zamanında ve sonraları çokça tenkit edilmiŐ ve fikirleri çürütölmeye çalıŐılmıŐtır. Onun fikirleri yaŐadıĐı çağdan 18. miladi yüzyıla gelinceye kadar, -yaklaŐık 5 asır boyunca- yaygınlık kazanamadı.

18. yüzyılda yaŐayan “Őeyhun Necid” diye de bilinen, Muhammed bin Abdölvehhab (1703/1787) onun fikirlerine taassubla bağlandı ve etrafındakileri bu görüŐleri kabule davet etti. Suud hanedanının onun fikirlerini kabul edip, destek vermeleriyle, Vehhabilik itikadi ve siyasi bir fırka olarak ortaya çıktı. İbn Teymiye'nin fikirleri onların sayesinde yaygınlaŐtı. Bu düŐünceleri kabul edenlere, Muhammed bin Abdölvehhab'ın ismine nisbetle Vehhabi denildi. (Onlar kendilerine Muvahhidun diyorlardı.)

I. Mahmud döneminde isyan eden ve çoğunluğunu bedevilerin oluŐturduĐu Vehhabiler, Mekke, Medine, Taif gibi Őehirleri ele geçirdiler. Buralarda kendileri gibi inanmayanları müŐrik kabul ettiklerinden katliamlar yaptılar, sahabelerin türbelerini yıktılar. PadiŐah II. Mahmud tarafından görevlendirilen Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Vehhabileri 1812-13 yıllarında hezimete uğrattı[1].

Daha sonraları tekrar toparlanan Vehhabiler, 20. yüzyılın baŐında Suud hanedanından Abdölaziz bin Suud'un baŐkanlıĐında, İngiliz yönetiminin desteğini de alarak devlet kurmayı

---

başardılar (1901). Abdülaziz, Birinci Dünya Savaşı'nın arkasından Hail, Taif, Mekke, Medine ve Cidde'yi de ele geçirdi, Necd ve Hicaz Kralı olarak kabul edildi (1926)[2].

20. yüz yılda Vehhabilik bir devlet olarak Suudi Arabistan'la sınırlı kaldı ama, hareket selefilik adıyla, bütün İslâm âleminde büyük bir tesir icra etti[3].

Günümüzde mezheplerin ve içtihadın reddedilmesi, mezar ziyaretlerinin, şefaath ve tevessülün şirk olduğu, tasavvuf ve tarikat düşmanlığı genelde Vehhabiliğin tesiriyle yaygınlaşmıştır.

[1] Bkz. Tarihi Vehhabiyân. Eyüp Sabri Paşa. Bedir yy. [2] Bkz. Şamil İslam ansiklopedisi. Vehhabilik mad. [3] Günümüzde Selefi olduklarını söyleyenler, Suudi Arabistandaki rejime taraftar değillerdir. Fakat dini düşünce yönünden Suudilerin savunduğu Vehhabilikle, Selefilik arasında fark yoktur.

Ayrıca [bakınız](#):

Vehhabilikle ilgili Bedir Yayınları'nın çıkardığı Beraatul Eşariyyin adlı kitaba ve Ethem Ruhi Fığlalı'nın Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri adlı kitabına bakılabilir.

Hz. Üstad'ın Vehhabiler hakkındaki beyanları:

Aziz kardeşlerim, "Haremeyn-i Şerifeynin Vehhâbilerin eline geçmesi ve onların, eâzım-ı İslâmın türbeleri hakkındaki tahripkârâne hürmetsizliği ne hikmete mebnîdir?" diye sual ediyorsunuz. Elcevap: Şu hadise, âlem-i İslâmın siyasetine ve hayat-ı içtimâîyesine taallûk ettiği için, Yeni Said kafasıyla cevap veremiyorum. Çünkü, şimdi daire-i nazarım başka ufuktur. Fakat, hiç kırmadığım ve dâima faydasını gördüğüm mübarek hatıran için Eski Said kafasını muvakkaten başıma sıkılarak giyerek, şu Altıncı Meseleyi dört muhtasar nüktelerle beyan edeceğiz. BİRİNCİ NÜKTE: Şu Vehhâbi meselesinin kökü derindir. An'anesi zaman-ı Sahabeden başlayarak gelmiş. İşte o an'ane, üç uzun esaslarla gelmiştir: Birincisi: Hazret-i Ali (r.a.), Vehhâbilerin ecdâdından ve ekserisi Necd seknesinden olan Hâricîlere kılıç çekmesi ve Nehriyan'da onların hâfızlarını öldürmesi, onlarda derinden derine, hem din namına Şîalığın aksine olarak, Hz. Ali'nin (r.a.) faziletlerine karşı bir küsmek, bir adâvet tevellüd etmiştir. Hazret-i Ali (r.a.) "Şâh-ı Velâyet" ünvanını kazandığı ve turuk-u evliyanın ekser-i mutlakı ona rücû etmesi cihetinden, Hâricîlerde ve şimdi ise Hâricîlerin bayraktarı olan Vehhâbilerde, ehl-i velâyete karşı bir inkâr, bir tezyif damarı yerleşmiştir. İkincisi: Müseylime-i Kezzâbın fitnesiyle irtidâda yüz tutan Necd havâlisi, Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) hilâfetinde, Hâlid İbni Velid'in kılıncıyla zîr ü zeber edildi. Bundan Necd ahâlisinin Hulefa-i Raşidîn'e ve dolayısıyla Ehl-i Sünnet ve Cemaate karşı bir iğbirâr, seciyelerine girmişti. Hâlis Müslüman oldukları halde, yine eskiden ecdatlarının yedikleri darbeyi unutmuyorlarsın ki ehl-i İran'ın, Hazret-i Ömer'in (r.a.) âdilâne darbesiyle devletleri mahv ve milletlerinin gururu kırıldığı için Şîalar Âl-i Beyt muhabbeti perdesi altında Hazret-i Ömer'e (r.a.) ve Hazret-i Ebû Bekir'e (r.a.) ve dolayısıyla Ehl-i Sünnet ve Cemaate dâima müntakimâne, fırsat buldukça tecavüz etmişler. Üçüncü esas: Vehhâbilerin azîm imamlarından ve acîp dehâları taşıyan meşhur İbni Teymiye ve İbni Kayyime'l-Cevzî gibi zatlar Muhyiddin-i Arabî (k.s.) gibi azîm evliyâyâ karşı fazla hücum ettikleri ve güya mezheb-

i Ehl-i Sünneti Şîalara karşı Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) Hazret-i Ali'den (r.a.) efdâliyetini müdafaa ediyorum diyerek, Hazret-i Ali'nin (r.a) kıymetini çok düşürüyorlar. Hârîka faziletlerini âdileştiriyorlar. Muhyiddin-i Arabî (k.s.) gibi çok evliyâyı inkâr ve tekfir ediyorlar. Hem, Vehhâbiler kendilerini Ahmed İbni Hanbel mezhebinde saydıkları için, Ahmed İbni Hanbel Hazretleri bir milyon hadisin hâfızı ve râvîsi ve şiddetli olan Hanbelî mezhebinin reisi ve halk-ı Kur'ân meselesinde cihanpesendâne salâbet ve metânet sahibi bir zat olduğundan, onun bir derece zâhirî ve mutaassıbâne ve Alevîlere muhâlefetkârâne mezhebinden din nâmına istifade edip, bir kısım evliyânın türbelerini tahrip ediyorlar ve kendilerini haklı zannediyorlar. Halbuki, bir dirhem hakları varsa, bazan on dirhem ilâve ediyorlar.

İKİNCİ NÜKTE:....

ÜÇÜNCÜ NÜKTE:Meslekler, mezhepler ne kadar bâtil da olsalar, içinde ukde-i hayatiyesi hükmünde bir hak, bir hakikat bulunur. Eğer âsârına ve neticelerine hükmeden hak ve hakikat ise ve menfî cihetleri müsbet cihetlerine mağlûp ise, o meslek haktır. Eğer içinde hak ve hakikat, neticelere hükmedemiyor ve menfî ciheti müsbet cihetine galebe ediyorsa, o meslek bâtıldır. Onun ehli, ehl-i bid'a ve dalâlet olur.İşte bu kaideye binâen, âlem-i İslâmdaki ehl-i bid'a fırkalarına bakılsa görülüyor ki, herbiri bir hakka istinad edip gitmiş. Fakat, menfî ciheti ya garaz, ya inat gibi bir sebeple, o mesleğin âsârı dalâlet hesabına çalışmıştır. Meselâ, Şîalar Kur'ân'ın emrine imtisalen Ehl-i Beytin muhabbetini esas tutup, sonra intikam-ı milliyet cihetinden bir garaz gelerek, meşrû muhabbet-i Ehl-i Beytin âsârını zaptederek, Sahabe ve Şeyheynin buğzuna binâ edip, âsâr göstermişler; ██████████ ██████████ ██████████ mâsadak meseline ı-darb olan (için düşmanlığı Ömer ,değil için sevgisi Ali) ██████████ ██████████ olmuşlar.Hem meselâ, Vehhâbiler ve Hâricîler ise, nusûs-u Şeriate ve sarîh-i âyâta ve zevâhir-i ehâdise istinad ederek hâlis Tevhîde münâfi ve sanemperestliği imâ edecek herşeyi reddetmekliği kaide tutmuşlar. Fakat, birinci nüktedeki üç esasta beyan edilen sebepler cihetinden gelen menfî garazlar, onları haktan çevirip, dalâlete saptırmış ki, ifrat derecesinde tahribat yapıyorlar. Ve hâkezâ, Cebriye olsun, Mûtezile olsun, hangi fırka olursa olsun böyle bir hakikati mesleğinde görüp onunla aldanıp, sonra dalâlete saplanır.Her neyse... Her bâtil bir mesleğin herbir ciheti bâtil olmak lâzım olmadığı gibi, herbir hak mesleğin dahi herbir ciheti hak olmak lâzım değildir. Buna binâen, sâdattan olan şerif-i Mekke, Ehl-i Sünnet ve Cemaatten iken zaaf gösterip İngiliz siyasetinin Haremeyn-i Şerifeyne müstebidâne girmesine meydan verdi. Nass-ı âyetle küffârın girmesini kabul etmeyen Haremeyn-i Şerifeyni, İngiliz siyasetinin, âlem-i İslâmı aldatacak bir sûrette, merkez-i siyâsiyesi hükmüne getirmesine yol verdiğiinden, ehl-i bid'attan olan Vehhâbiler, hariçten medâr-ı istinad aramayarak, filcümle nimmüstakil bir siyaset-i İslâmiye takip ettiklerinden, şu cihette haklı olarak o gibi Ehl-i Sünnete galebe ettiler denilebilir.DÖRDÜNCÜ NÜKTE:Esbap tahtında vücuda gelen hâdiseler, o esbâbın hâlis malı değil. Belki asıl o hâdisenin hakiki sahibi kaderdir. Kader ise hikmet-i İlâhiye ile hükmeder. Öyleyse, bu Vehhâbi hâdisesine yalnız Vehhâbilerin Ehl-i Sünnete karşı müfritâne bir tecavüzü nazarıyla bakmayacağız. Belki Ehl-i Sünnet, bir sû-i hareketiyle kadere fetvâ vermiş ki, Vehhâbileri Ehl-i Sünnete taslît etmiş. Vehhâbiler zulmeder; çünkü, hem çok müfritâne, hem intikamkârâne, hem Haricîlik nâmına ettikleri için, cinâyet ediyorlar. Fakat, kader-i İlâhî, üç sebebe binâen adâlet eder:

Birincisi: Hadis-i sahîh ile sabit olan ziyaret-i kubûr ve makberistana hürmet-i şer'îye sû-i istimâl edildi, gayr-i meşrû hâdiseler zuhura geldi. Husûsan evliyâların makberlerine karşı hürmet ise, mânâ-yı harfî cihetiyle kalmadı, mânâ-yı ismî derecesine çıktı. Yani, sırf Cenâb-ı Hak hesabına makbul bir abdi olduğuna ve şefaatine ve mânevî duasına mazhar olmak için olan meşrû hürmetten ziyade; o kabir sahibini âdetâ sahib-i tasarruf ve kendi kendine medet verecek bir kudret sahibi tasavvur edip, âmiyâne, câhilâne takdis edildi. Hattâ o dereceye varmış ki, namaz kılmayanlar, o mâruf ve meşhur türbelere kurban kesip, ona yalvarıyordu. İşte bu müfritâne hâl, kadere fetvâ verdi ki, o muharribi onlara musallat etsin. Fakat, o muharrib dahi, onları tâdil etmek ve ifratlarını kırmak lâzım gelirken, öyle yapmayıp, bilâkis o da tefrit edipköküyle kesmeye başladı. Elbette, (Allah'ın intikam Onunla .kılıncıdır ın'Allah ,Zalim) (Allah'ın intima alır.) kaidesine mazhar olur. Onlar da sonra cezasını bulurlar.İkincisi: Şu asırda maddî fikir galebe çalmış. Esbâb-ı zâhiriye, hakîki telâkkî ediliyor. İnsanlar esbâba yapışıyor. Eğer esbâb-ı zâhiriye bir âyine hükmünden çıkıp nazar-ı dikkati kendisine celbetse, Tevhîd-i hakîkiye münâfi olur. İşte, şu gafil maddî asırdaki insanlar, mütedeyyin de olsa, esbâba fazla sarılmalarına hikmet-i şer'îye müsaade etmiyor. İşte buna binâen, evliyânın ve eâzım-ı İslâmiyenin türbelerine birer mukaddes ziyâretgâh nazarıyla bakmak, o hikmet-i şer'îyeye şu zamanda pek muvafık düşmediğinden, kader-i İlâhî onu tâdil etmek istedi ki, bunları musallat etti.

Üçüncüsü: Şu asırda enâniyet o derece dizgini eline almış ki, çok insanlar birer küçük Firavun ve birer küçük Nemrud hükmüne geçmişler. İşte ehl-i gaflet ve ehl-i dalâlet ve bu mağrur ehl-i enâniyet nazarında kıyâs-ı binnefs olarak, eâzım-ı İslâmiyenin nâmdarlarını, hâşâ enâniyetle ittiham ettiklerinden, hem o ehl-i gaflet ve dalâlet kendileri Allah'ı tanımadıkları için, çok şeylere, çok zâtlara birer nevî rubûbiyet tahayyül ettikleri bir hengâmda ve sanemperestliğin, başka bir nevi olan heykelperestlerin ve sûretperestlerin gayet müthiş bir riyâkârlık mânâsında olan şan ve şeref peşinde koştukları bir zamanda, eâzım-ı İslâmiyenin türbelerine câhilâne ve müfritâne bir sûrette avâmların takdîs derecesinde hürmetleri, elbette hikmet-i şer'îye noktasında kader münâsîp görmedi ki; bu muharripleri Ehl-i Sünnete taslît etti. Onlarla tâdil edecek. Fakat Vehhâbilerin seyyiât ve tahribâtlarıyla beraber, medâr-ı şükran bir cihetleri var ki, o çok mühimdir. Belki onların tahripkârâne olan seyyiâtlarına mukabil o cihettir ki, onları şimdilik muvaffak ediyor. O cihet de şudur ki: Namaza çok dikkat ediyorlar. Şeriatın ahkâmına tatbik-i harekete çalışıyorlar. Başkaları gibi lâkaytlık etmiyorlar. Güyâ dinin taassubu nâmına tecâvüz ediyorlar. Başkaları gibi dinin ehemmiyetsizliğine binâen şeâir-i diniyeyi tahrip etmiyorlar. Hem, Vehhâbilik az bir fırkadır. Koca âlem-i İslâmın havz-ı kebîri içinde ya erir, ya itidâle gelir; çünkü menbâi hâriçte değil ki, âlem-i İslâmı bulandırsın. Menbâi hâriçte olsaydı, çok düşündürecekti... (27. Mektub, 6. Mesele)